

Ymmärrä Suomea -videosarjan jakson "Työnhaku ja työn tekeminen Suomessa" teksti

Työssä käyvät ihmiset mahdollistavat sen, että Suomen talous ja suomalainen yhteiskunta toimivat.

Työntekijöiden ja työnantajien maksamilla veroilla rahoitetaan yhteistä hyvinvointia, kuten koulutusta ja terveydenhoitoa. Työnteko on merkityksellistä myös työntekijöille itselleen.

Joonas valmistui pari kuukautta sitten sähköasentajaksi. Joonaksella ei ollut työpaikkaa, joten hän ilmoittautui työttömäksi työnhakijaksi oman kaupunkinsa TE-toimistossa.

Joonas saa verovaroin maksettavaa työttömyysetuutta niin kauan kuin hän on työtön ja etsii aktiivisesti työtä itselleen.

Joonas selaa päivittäin avoimia työpaikkoja TE-toimiston verkkopalvelussa ja tekee työhakemuksia. Lisäksi hän ja hänen kaverinsa levittävät somessa sanaa hyvästä työmiehestä.

Mariam aloittaa tänään uudessa työpaikassa.

Hänen vanhempansa ovat aina muistuttaneet siitä, että suomen osaaminen on tärkeää hyvän opiskelu- ja työpaikan saamiseksi.

Mariam pääsi opiskelemaan psykologiaa. Hän toivoo, että voi tulevaisuudessa hyödyntää asiakastyössä myös omaa äidinkieltään.

Mariam saa verovaroista maksettavaa opintotukea, mutta aikoo tienata ylimääräistä rahaa työskentelemällä iltaisin ja viikonloppuisin.

Pedro ei löytänyt mieleistään työpaikkaa, joten hän alkoi omaksi pomokseen ja perusti yrityksen.

Yrityksen aloittaminen vaati tarkkuutta, mutta oli helpompaa kuin Pedro luuli: uusyrityskeskuksesta ja verotoimistosta hän sai paljon apua esimerkiksi yrityksen perustamiseen ja verotukseen liittyvissä asioissa.

Pedro sai myös käydä ilmaisen yrittäjäkoulutuksen, jossa pääsi hiomaan liiketoimintasuunnitelmaansa ammattilaisen opastuksella. Hänen tavoitteenaan on palkata ensimmäinen työntekijä vuoden loppuun mennessä.

Sarah on arkkitehti. Hän muutti Suomeen aviomiehensä kanssa ja halusi jäädä tänne myös avioeron jälkeen. Hänen mielestään on hienoa, miten paljon työntekijällä on Suomessa oikeuksia ja sananvaltaa.

Sarah on työpaikkansa luottamusmies. Se tarkoittaa, että oman arkkitehdin työnsä lisäksi hän valvoo työehtosopimuksen ja työelämän lakien noudattamista omassa työpaikassaan. Hän huolehtii myös siitä, että työntekijöitä kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.

Suomalaista työelämää sääntelee monta lakia, esimerkiksi työsopimuslaki, työaikalaki, vuosilomalaki, yhdenvertaisuuslaki sekä alakohtaiset työehtosopimukset.

Kotona Suomessa

Astu sisään. Se kannattaa.

Laeissa määritellyt oikeudet ja velvollisuudet koskevat kaikkia työnantajia ja työntekijöitä Suomessa.

Suomessa jokaisella työntekijällä on esimerkiksi oikeus vapaapäiviin, taukoihin, säännölliseen palkanmaksupäivään ja tarvittaessa sairauslomaan. Työpäivän pituus on yleensä enintään kahdeksan tuntia.

Työn alkaessa työnantaja ja työntekijä tekevät yhdessä työsopimuksen, josta käyvät ilmi työtehtävät, työaika, työsuhteen kesto, palkan suuruus ja sen maksupäivä. Työsopimus kannattaa aina tehdä kirjallisesti.

Työnantaja huolehtii siitä, että palkasta maksetaan työntekijän verokortin mukainen määrä veroa sekä muut pakolliset maksut.

Työnantajalla on oikeus johtaa työtä ja antaa työn tekemiseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä työntekijöille. Työnantajalla on myös oikeus irtisanoa työsopimus lain määrittelemissä tilanteissa.

Työntekijällä on velvollisuus noudattaa laeissa ja työsopimuksessa määriteltyjä pelisääntöjä ja tehdä työnsä huolellisesti.

Työnantajan on huolehdittava myös, että kaikilla työntekijöillä on lain mukaiset vakuutukset, työterveyshuolto ja turvallinen työympäristö.

Suurin osa suomalaisista työntekijöistä kuuluu ammattiliittoon.

Ammattiliitto on työntekijöiden työehtoja puolustava ja parantava etujärjestö. Ammattiliitto auttaa jäseniään työnantajan ja työntekijän välisissä ristiriitatilanteissa. Oikeus kuulua ammattiliittoon on kirjattu lakiin eikä työnantaja voi estää sitä millään sopimuksella.

Useimmiten ammattiliiton jäsen kuuluu myös työttömyyskassaan. Työttömyyskassa maksaa kassan jäsenille työttömyyden ajalta työttömyysetuutta. Työttömyyskassan maksaman työttömyysetuuden määrä perustuu henkilön aiemmin saamaan palkkaan.

Työuran jälkeen, noin 60-70-vuotiaana, ihmiset jäävät eläkkeelle. Eläkeikä vaihtelee syntymävuoden ja ammatin mukaan.

Suomessa kaikki vanhuksat saavat eläkettä. Työntekijöiden eläkkeen määrä on sitä suurempi, mitä pidempi työura ja mitä suurempi palkka on ollut. Yrittäjät huolehtivat eläkemaksuistaan itse.

Työnteosta on siis rahallista hyötyä työuran jälkeenkin.

Eläkettä maksetaan myös ulkomaille, jos Suomessa töitä tehnyt ja eläkettä ansainnut ihminen muuttaa Suomesta pois.

Joonas löysi TE-toimiston sivuilta mielenkiintoisen työpaikan. Hän soitti ensin ilmoituksessa annettuun numeroon ja kyseli lisää työtehtävästä.

Kotona Suomessa

Astu sisään. Se kannattaa.

Koska paikka vaikuttaa edelleen sopivalta, Joonas alkoi kirjoittaa työhakemusta. Siinä hän kertoo aiemmasta koulutuksestaan ja työkokemuksestaan. Lisäksi hän kuvailee olevansa ahkera ja ammattitaitoinen työntekijä. Hakemuksessa kysytään myös suosittelijaa. Joonas on pyytänyt työharjoittelupaikkansa esimiestä suosittelijaksi.

Jollei Joonas pian saa oman alansa töitä, aikoo hän hakea myös muita tehtäviä. Kaikenlaisen työn vastaanottaminen kannattaa, sillä työkokemus on aina eduksi, kun hakee seuraavaa työpaikkaa. Monessa työpaikassa on myös mahdollisuus edetä ajan kuluessa haastavampiin työtehtäviin ja saada parempaa palkkaa.

Joonas saa tällä hetkellä työttömyysetuutta, mutta raha on aina tiukalla. Hän toivoo kovasti, että löytäisi pian töitä. Työpaikan myötä hän saisi uusia tuttavuuksia, oppisi uusia asioita, kokisi olevansa hyödyksi ja hänen rahansa riittäisivät mukavampaan elämään.